

MAGYAR KURIR

Bécsből, Pénteken, Augusztus' 30dikán, 1822.

Spanyol Ország.

Madridból f. h. 6dikáról következő privát -levelet közli a' Journal des Debats:

„A' Király azt parancsolá, hogy 85,000 tartománybeli Militzia hadi lábra állítsák. Úgy hiszik, hogy ezen erővel, melly a' fenálló sereggel együtt 110—115,000 emberre telik, véget vetnek az Insurgenseknek, 's a' határszéleken egy Ellen -kordont vonnak. A' készülletnek azonban úgy látszik más czélja is van, nevezetesen, hogy Napoleonnak azt a' maximáját vigye -ki, hogy a' bajonéttal pénzt lehet verni. Nem tudjuk miként megy majd nálunk ennek a' maximának kivitele. Mehetett az Franciaországban, de Spanyol Országban, a' példabeszéd szerint; „a' hol semmi sincs a' Török ágyú sem veszen ott“ nagy akadályokra találhat. Így van pedig az állapot Spanyol Orzágnak minden tartományaiban 's városaiban, hol' az egész kereskedés 's minden kézi mesterség elakadt, a' creditum 's bizodalom egészen elenyészett. De különben is nehéz megfogni, hogy Spanyol Ország, melly eddig való költségeit is alig győzi, miként tudna azon felyül 85,000 embert eltartani.“

„A' Király Fő -lovászmestere Herceg Belgida tegnap elbocsáttatott. Hasonló sorsok leszen több Udvari -tiszteteknek is. Lopez Bannos és Mina Generálisok tegnap érkeztek meg. Előbbi általvette a' Hadi - Miniszterséget; utóbbi pedig csak addig marad itt, míg Navarrába küldette-

tése iránt instructiójít megkapja. Helyette Ballesteros megy Cataloniába.“

Olly hír terjedt -el Madridban, hogy a' Cataloniai Constitutziósok függetlenek -ké akarják magokat tenni a' Fő -városbeli constitutziós igazgatástól; más tartományok is illy forma czéllal látszanak lenni, ha, a' mint hallik, a' Király meg nem egyezik az igazgatás menetelének teljes változtatásában, 's ezen czélra maga Barcelona 4 1/2 millió Reált gyűjtött egybe.

A' Leridai Polgári Kormányozónak Júl. 25diki tudósításából, mellyet a' belső dolgokra ügyelő Ministeriumhoz küldött Catalonia állapotjáról, nyilván láthatni, hogy ott a' dolgok azon pontra jutottak, mellyhen minden plánumok sikeretlenek, 's többé szó sem lehet arról, hogy a' hadi erő a' pártosok elnyomására fordíttassék, hanem csak arról, miként lehessen a' régi Cataloniának négy tartományait újra elfoglalni. Csaknem maga Lerida is elvesztett.

Pampelunai tudósítások szerint, Aug. 7d. ezen Város' szomszédságában a' Hit -ármada közt, mellynek száma 2000 emberre tételük 's a' Constitutziósok közt, kik 8—900 emberből állottak, heves csetepaté kerekedett, 's szinte délig tartott 's vége a' leve, hogy a' Constitutziósok, kik eleinte győztesek voltak, egész a' Város falai alá szorítottak. A' veszteség mind két részről egyenlő. Ha Quesadának, mond a' nevezett tudósítás, 400 lövása lett volna, Pampelunát bevehette volna.

A' hivatalos Ujság egy általnézését

küzi a' különböző tartományokban eddig eladatott egyházi jószágoknak; ezek összevességgel 8,695,120 Reálra becsültettek 's 19,578,048 Reálon adattak' el.

Török Birodalom.

Konstanczinápoly, Aug. 10d' F. h. 8d. megholt a' Görög Patriárcha hosszús és fájdalmas betegeskedése után gyomorbeli vízkórságban. Temetése mái napon szép rendel 's méltósággal ment végbe, kísértetvén sok ezer Görögöktől. Előbb a' test szokás szerint a' Cathedrale Templomban a' Patriarchalis thronusra tétetett, 's 8000 embernél több tódult oda, hogy boldogult Főpásztoroknak kezeit 's lábait csókolhassák. A' Porta még az nap estve engedelmet adott az új Patriárcha' választására, 's egyszersmind a' Szerálba békvártélyozott hat kezés Püspökök is szabadságba helyeztetek. A' Porta tudtára adta a' Synodusnak, hogy ha szinte azon hat Püspökök közül érné is valamelyiket a' választás, az is helybe fog hagyatni, ha t. i. meg lesznek benne ezen öt tulajdonságok, — tapasztalás — okosság — ügyesség — tudományosság — 's az Igazgatószek iránt való hűség. Erre a' Synodusban 63 Püspökök' nevei olvastattak fel, 's közülök 3 candidáltatott. A' választást a' Konstanczinápolyi Görög Ekklezsia' képviselőji tették, 's az csakugyan az említett hat Püspökök egyikének jutott, t. i. a' Chalderoni Püspöknek, ki előbb Smyrnai Püspök volt. A' Synodus tüstént megerősíté a' választást, 's úgy hiszik, hogy a' Szultán is elfogadjá 's az új Patriárcha alkalmasint mindjárt holnap megkapja a' kasszánt.

A' megholt Patriárcha, kimúlása előtt kévéssel egy érzékeny levelet bocsátott a' Szultánhoz, mellyben a' Görög Ekklezsiának sorsát kegyelmébe ajánlja, 's különö-

sen azon terhes adónak elengedését kéri, mellyet a' Fő-városban lakó Görögök (valamint az Arméniaiak és Zsidók is) hónapokint a' fegyveres háznak fizetni tartoznak. Kegyelmesen vevé a' Szultán ezen levelet, 's egy Fermán által még a' Patriárcha' halála előtt eltöröltetett a' nevezett adó.

F. h. elsőjén adattak meg a' Szerálban az Oláh Országi és Moldvai Hospodároknak a' Tisztelet-Kasszánok, 's más nap vitték nekik a' Szerál Tisztjei, méltóságoknak többi jeleit is, u. m. a' Kukát (Fejedelmi-süveget), a' ló farkat 's a' t. Azonban csak Szilisztriába érkezésekkor jelenhetnek meg fejedelmi köntösben. Eleinte mind a' két Hospodár mellett 1000 emberből álló sereg leszen a' rend fenntarthatása végett; különben meghatározta a' Porta, hogy utóbb egy Török katonát sem szenved ezen Fejedelemségekben.

Több Török seregeknek Thezszalián és Livádián keresztül Morea felé nyomulásokról szárnyalt hír megbizonyosodott. Nemesak Churschid Basa, hanem a' Salanichi Basa is, kinek nem volt többé mitől tartani Macedoniában, nevezetes erővel ment Larisszán és Zeitunon keresztül Livádiába. De mind ennyi is, a' mit az ezen tájakon lévő hadi mozdulásokról tudhatunk. Az ellenkező feleknek, sem erejek, sem állásaik, sem összevadásuk nem tudatnak. Ha valami nevezetes ütközet esett volna Júl. első heteiben; lett légyen az akár a' Törökök' akár pedig az Insurgensek' hasznára, lehetetlen, hogy valami hírért ne vettük volna. De mind eddig sem a' Követségek sem valamely nevezetes kereskedő-ház nem vett efféle tudósítást.

Az egyesült Török Hajós-seregről, (melly 120 vitorlából áll 's 20,000 ember van rajta) bizonyos, hogy a' nélkül, hogy

valamely sziget körül mulatott volna az Archipelaguson, Móraának tartott, hol majd a szárazsi operatiókat segíti.

Az Athénei várbeli Török őrizet nagyobb részének megöletéséről szárnyalt hírt hivatalos tudósítások bébizonyították. A Capitulatio az Ausztriai Consul Gropius Úr házánál kötöttetett, s ugyan ő 's a Francia Consul Fauvel Úr irták is alá mint tanúk. A szerint 1200 Töröknek engedtetett szabad menetel s minden ingó javaiknak magokkal vihetése, s tetszésében állott akár Athenébe maradni, akár idegen hajókon Asiába költözni. Az Ausztriai, Francia s Svékus Consulok, mintha sejdítették volna az új veszedelmet, sürgettek Ágenseiket, hogy a házakhoz szállított Törökök elvitetésére hajókat küldetnének Athenébe. De minekelőtte ez megeshetett volna, Júl. 11d. oly hír terjedt el, hogy 7-800 Török Thébét ostromlaná, s más 15,000 Athene felé marsirozna; ennek hallására 800 fogoly a legnagyobb kegyetlenséggel öletett meg. A többi 400-at is, kik a Consulságoknál kerestek menedéket, hasonlóképen bizonyos halál fenyegette, midőn szerencséjekre két Francia Korvet érkezett az Athénei kikötőbe, mellyeknek Commendánsaik Argous és Reverseaux Urak, tulajdon életeknek koczkáztatásával szabadították meg a 400 Törököt, neki hevesedett üldözőjüknél kezeik közül. A két Korvet (az Estafette és Active) Júl. 23d. érkezett meg Smyrnába.

Reverseaux Úrnak a Francia Kir. l'Active nevű Korvet Commendánsa levelenek következő kivonása bővebb tudósítást ad az említett Athénei dolgokról:

A Smyrnai kikötőből Júl. 25d. 1822.

Santorinban (egy sziget az Archipelaguson) voltam éppen, midőn az Athénei Capitulatio tudomra esett. Azonnal

oda-eveztem, s ott találtam a l'Estafette Kir. Korvétet, melly az előtt való este mind azon személyeket hajóra vette, kik a Francia Consulságnál kerestek menedéket.

Egy Tisztemmel, Clery Úrral, kiléptem a szárazra, oly állhatatos feltétellel, hogy mind azon Törököket, kik a Hollandiai és Ausztriai Consulságoknál volnának, hasonlóképen hajóra veszem. A városnak és erősségnek előkelőbb Tisztviselőjít Francia Consul Fauvel Úrhoz hívtam, s jelentettem nekik, hogy a Törököknek velek kötött Capitulatiójának erejénél fogva, mind azoknak kiadását kérem, kik hogy az egynéhány nappal ezelőtt történt vérengzésből megmenekedhesse- nek, különböző Consulságokhoz futottak. Megfelelvén minden ellenvetéseikre a Görögöknek, kereken kinyilatkoztattam, hogy feltételemtől semmiképen el nem állok.

A hajómhoz küldöttem 50 emberért, de a kik még estvéli öt órára meg nem érkezvén, tartottam tőle, hogy az éjjel ott lep, s kéntelen voltam csupán tíz emberrel indulni előre, kiket az Estafette Korvet Commendánsa hagyott Fauvel Úrnál. Felszedtem valami 160 Törököt az Ausztriai és Hollandiai Consulságoknál s csekély őrizetemmel, kísértetvén egy Görög Tisztól, kinek magaviseletével meg voltam elégedve, a kikötő felé vezettim őket. A mint a város kapujához érkezénk, valami 400 fegyveres Görögre találtunk, kik egyenesen felénk tartottak s puskáikat nekünk fordították. En is parancsoltam embereimnek, hogy a tüzésre készen legyenek, s a Görögök felé közelíték, mondván, hogy előbb kész vagyok magamat agyon lövetni, mintsem a Törököket hatalmokba adjam, de halálomnak bizonyosan leszen megboszszulója. Ezen szavak közben a kapuhoz futottam, s an-

nak egyik szárnyát kinyitván, parancsolám, hogy a' másik is nyitvatnak - ki, 's ezzel kis seregemmel 's a' Törökökkel szerencsésen kimentem a' városból. Csakhamar dobolást hallottunk; a' hajóról beparancsolt osztályom megérkezett; a' Görögök visszavonultak, 's mi minden további akadály nélkül folytatánk útunkat egész a' partig.

Tudtomra esvén azonban, hogy egynehány Törököt tartanának még fogva a' Görögök az Athenei várban, oda mentem 's kértem kiadatásokat; ki is adattak minden férjfiak, de az aszszonyok teljességgel nem akarták földijeiket követni.

Tegnap előtt estve érkeztem meg Smýrnába, 's a' Törököket tegnap reggel éresztettem útnak illy kiáltozások közt: éljen a' Király, éljenek a' Francziák, az ő szakadítójik.

Nagy Britannia és Irlandia.

Tegnap előtt érkezett Francia Ujságok az Aug. 14diki Londoni leveleknek hívonásait közlik, melyekben van, a' Marquis Londonderry holttestének megvizsgálásáról szóló bizonyság is. A' testvizsgáló 's az ötet kövező Esküdtek illy ítéletet mondottak az Aug. 13diki Courtr szerint, hogy ezen Statusembere, elméjének kétségét nem szenvedő zavardásában, egy hüvelyk hosszúságú 's fél hüvelyk mélységű metszés által, melyet nyakának verő erén egy kis késsel ejtett, maga végzete bé életet; 's halálának más senki sem oka.

Irlandiában a' Limeiicki Fő-törvényszék, 41 ottan fogva lévő lázszázókat halálra ítelt. Közöttök Pán-Jamés Fitz-Mauro is, ki Kapitány Röck nevezet alatt ismeretes; ez azért íteltetett halálra, hogy egy házra haramia módonj rontott 's egy puskat lopott.

Francia Ország.

Párizs Aug. 17d. A' Páirkamarának tegnapi ülésében az 1813dik esztendőttel illeto költségek' és lévételek' Budgetje köz akarattal elfogadtatott.

Júl. 17d. mind a' két Kamara utóijára gyült egybe a' Királyi Proclamatiónak meghalgatásata, melly által a' mostani ülés bérekesztett.

Ö Királyi Herczagsége a' Monsieur 1000 Frankot küldött a' Kolmári Praefectusnak olly rendelés mellett, hogy azt az ottani puskaporos-malom felgyujtása' alkalmatosságával megsebesedettek, özvegysegre és árvaságra jutottak között osztaná-ki.

Baguéres nevű kis Városhában, (melly ferdőjiról nevezetes) egy az ott számosan lévő Anglusok közzül, az olvasó társaságban egy a' közelébbi háborúkról szóló könyvbe ezt a' jegyzést írta: „A' Francziák mind félénk legények.“ Egy volt Francia Tiszt számadásra vonta azért, 's Duellumra hívta az Anglust; de a' ki azt csupán pisztolyra 's csak a' magájéira fogadta-el. Megegyeztek hogy 15 lábnyi távolságról 5 lábíg közelednek egymáshoz 's akkor lönek. Az Anglus még közelebb mert ellenségéhez, ki akkor tüstént rálöhetett volna, de a' helyett csak a' kijelent lineára utasította. Lő ez akkor, 's halálosan megsebesíté a' Francziát. Az Anglus, Gensdarme köntösben elfutott, a' Francia megholt.

Spanyol Amerika.

Yturvide Császár' dolgai nem a' legjobb lábon állanak. Sok nevezetes familiák elhagyták a' fő-várost, 's példájokat követtek több Deputatusok, kik azt vallják, hogy a' bajonét kényszerítette őket lelkiesméretek ellen való yoksolásra. Azonban

a' tartományok sincsenek teljességgel meg elégedve Yturbidének császárságával. Ilyen nehéz körülmények között, kéntelen kellett lép vissza már most Yturbide, a' mint a' múlt postáival közlött proclamatiojiból is láthatni. Ugyanis első proclamatiojában így szól a' Mexicoiakhoz: „Halaszszuk nyugodalmasabb időkre a' hozzánk leginkább illő igazgatás formájának meghatározását.“ A' másodikban pedig azt állítja, hogy csak azért fogadta el a' koronát, hogy a' nép kívánságának eleget tegyen, 's magát a' törvényeknek mindegyében alája veti.

Ejszaka amerikai egyesült Státusok.

Charlestownt (Déli Carolinában) Néger-lázadás fenyegette, 's annyira meg volt már minden határoza, hogy még azt is tudták mellyik Vezér veszi majd feleségül a' Kormányozónak 18 esztendőös leányát. Kiútése előtt harmad nappal fedeztetett fel a' Complott.

Portugallia és Brasilia.

Lisbona, Júl. 16d. Az Anglos Oppositio levelei nagy örömmel hirdetik a' Portugalliában uralkodó csendességet, 's azt állítják, hogy ez a' mostani állapóttal való megelégedésnek csalahatatlan jele. Nehéz lenne pedig nekik Portugalliában csak egy familiájánál is nyomát találni azon dícsért megelégedésnek; a' csendesség pedig, melly az utóbbi időkben csakugyan meg van, olly sorsnak gyümölcse, mellyet önként vállaltunk el, 's bár melly terhes legyen, rendes úton el nem haríthatunk. A' Király az ebben való meggyöngvást, elláthatatlan okokból, annyira vitte, a' mennyire csak az emberi béke tücs, 's magunk megtagadása hathatnak; mit tehetett a' Nemzet

is mást, minthogy példáját kövesse. A' Revolutziót szenvednünk kell, ha szinte az idő elmúlt is, mellyben azt lehetett hinni, hogy szerethetjük. Mert hogy az Országnak valóságos hasznót hajtott volna, még azon kevesek is mesének tartják, a' kiknek bőrökben áll azt állítani. Mindenható, egyedüluralkodó Corteseink szintúgy értettek a' rontás munkájához mint más Revolutzió-mesterkedők; de a' felépítést, úgy látszik a' jövő nemzetségnek hagyják. A' nélkül, hogy csak egy régi nyavalyát orvosoltak volna is meg — Portugallia pedig bizonyosan sokfelében sínlett — kétségbeesésből származott orvoslászereikkel újakat 's mélyebbenhatókat szerettek. A' nagy familiák romlásával koránt sem gazdagodtak a' kissebkek, hanem a' cultura 's munka csökkenése 's az elszegényedés állott elő. A' kereskedés megszünt; a' Státus jövedelme kútfeljei kiszáradtak; a' Státus adóssága 1820 Aug. 25d. oltá tiz millio Crusadokra (25 millió Frankra) hágott. A' Külső-országokkal való egybeköttetés vége felé közelget, 's még az Angliával való is veszedelmeztetik. A' külső birtokok, mellyek régolta fő forrásai a' belső jó állapotnak, azoknak prédájivá lesznek, a' kik benne legelsőbb felütik zászlójokat, 's két esztendei ígéreteknek 's reménységeknek következése egyedül Brasiliának elszakadása.

Ez lévén mostani helyheztetésünk, valyon biztat e megelégedéssel a' jövendő? De azt a' jövendőt is veszedelmes fekete fellegek borítják. Hogy a' mostani kormány mind annak barátjai mind ellenségei előtt egyiránt kétséges legyen, arról gondoskodtak a' Cortesek. Az előbbeni időkben gyakran republikai Monarchiáról 's Monarchia formájára szabott Republikáról, olly Pyramisokról gondolkodtak, mellyeknek széles basisán a' nép, 's csúcsán Kirá-

Iyi korona lenne. De ha a' Pyramis fel-fordittatik, mint itt, 's a' leszorított Királyi hatalomra egy terhes Választó-Oligarchia gördül, — miként állhat-fel a' természettel ellenkező alkotvány? Valósággal azzal is tart minden, hogy az első zendüléssel egybeomlik, 's a' szomszéd' romlását is maga után vonja. Ezen szomorú hiedelemből bizonytalanság, elcsüggedés, 's félelem ered 's látszik minden emberen. Ha a' megelégedésnek ezek a' jelei, úgy az Oppositio' levelei, helyesen rajzolták Portugallia állapotját.

Különben minden figyelem oda van intézve, hogy a' katonák jó kedvben tartassanak, 's a' gond a' pénz szüke mellett nem kicsiny. A' napokban egy különben csekély történet eléggé megmutatá azonban, mennyire építhetnek ezen fő eszközre is az Igazgatók, hogy ha a' környülálások változnak. Egy közlegény a' 24d. Gyalog Regementből nagy vétségéért halálra ítéltetett. (Bajonetját egy Hadnagynak fordítá 's azt megsebesítette.) Az executio előtt való nap megtudá a' Regement, hogy a' Király és Királyné magok kértek neki engedelmet, 's azt Generális Sepulveda megtagadá. Erre nagy lárma kerekedett éjjelre kelve a' kaszárnnyában; a' katonák Que-luzba a' Király mulató-helyére akartak menni, 's feltenni a' fejér kokárdát, kiáltozván „Le a' Constitutzióval! Lé az új Régensekkel!“ Sepulveda oda megy egész Generálistábjával, 's sok panaszt el kelle nyelnie a' Cortések ígéreteinek bé nem-töltése iránt 's csak újabb ígéretekkel állíthatá helyre a' csendességét, 's magára váltálta azoknak teljesítettéseket.

Orosz Birodalom.

Petersburgból Aug. 2d. Tegnap oltá az egész Udvar Pétervárában

van, hol holnap Ő Felségének a' Császárné Annyának nevenapja álorczás bállal 's a' hosszas kiterjedésű kerteknek kivilágosításával innepeltetik. Az ottan kvártélyozó rendes katonaság más helyre szállított, hogy a' számtalan vendégeknek elegendő helyek lehessen.

Cseh Ország.

Ferencz Károly Ő Cs. Kir. Fő Hercegsége f. h. 22d. érkezett-meg Prágába. 19d. estveli 6 óra tájban Pillniczből jöven ért-be Tepliczbe, hol két egész napot mulatott 's a' ferdőket és ispotályokat megnézvén 's Teplicz' vidékeit bégjárván, Duxba és Oberleitensdorfba ment, 's a' feljebb említett napon, a' Bilinen, Launon, és Schlanon keresztül vivő úton estveli 7 órakor Cseh Ország Fő-városába szerencsésen megérkezett.

Aug. 29d. Bécsben, a' Státuspirosainak közép-árrok:

Státus kötelezőlevele 5 pCtmal C. P. 82 3/16; Ugyan az 2 1/2 pCtmal —; Sorsvonásos költsön 1820ról 100 for. C. P. —; Ugyan az 1821ről 100 for. Conv. P. —; Bizonyítás 1821dik költsönről 100 forintért Conv. Pben 103 3/8; Bécs Városi Banko Obligátziók 2 1/2 pCtmal 38 1/2; 100 forint C. Pénz 249 7/8 for. V. Cz-ban, — 1 Bank-Aktzia 874 9/10 f. C. P.

Magyar Ország.

A' Szent István napi inneplések közt méltó helyet foglal az is, melly az nap Pesten az Evangelicum Templomban tartatott. Nagy Tiszt. Kalchbrenner József Úr az itt való Evangelica Gyülekezet nagyérdemű Predikátora, minden Hazafi-

hoz illő buzgóságból Sz. István napját nemzeti innepnek ismervén, ezen napra különös ájtatosságot rendelt, mellyre halgatójainak színe, díszes készüléttel számosan megjelent, kikhez, az egyházi szer-tartások szerint a templombeli ájtatosko-dást elrendelvén, igen jeles predikáziót tartott, mellyben első Királyunknak a Keresztyén hitre és a Hazára nézve tett nagy érdemeit bőven előadván, követhet-zésül kihozta, hogy Sz. István magát jóté-teményei által még életében halhatatlan-ná tette, s ugyan azért most is fenmara-dott Erekljében buzgón tiszteltetik az ő jóltéviségének emlékezeté. Azután tani-tását, halgatójainak oktatására fordítván, ezt fejtegette, miként lehessen minden embernek magát halhatatlanná tenni. Ezt elérhetőnek különösen az által állította, ha kiki magát az igazság szeretetében, az erkölcsi tökéletességben, és a jóltéviségben gyakorolja. Melly tettekre, első Ki-rályunk példájával serkentvén érdemes halgatójait, a nemzeti érzésnek hathatós fel-buzdításával ezen napnak, mint nemzeti innepnek, megülesét buzgón ajánlotta a hazafiljúi kötelelességgé tette.

Pesten f. h. 17d. életének 60d. esz-tendejében meghalt jeles érdemű és nagy hírvű Fischer András Úr, Cs. K. Tanácsos és Hadi Stabalis Orvos. Az ő nagy érdemeit megtisztelni kívánták, midőn a temetésre f. h. 19d. megjelentek, nemcsak a Budai és Pesti Generálisok és Stabalis Tisztek, hanem igen számos és díszes min-den rendű személyek is, kik közzül sokan az ő kiterjedett szerencsés orvoslásait és a szegénységhez is ingyen mutatott kész szolgálatját magasztalják. Hivatalbeli se-rénysége, és jószívűsége ellefelejhetetlen leszen.

Pesten, az úgy nevezett Hacker szá-lában azon Magyar Theatromi Társaság

adja játékeit, melly eddig Magyar Orszá-gon különféle Városokban dicséretesen játszott Kilényi Dávid Úr igazgatása alatt. Az eddig előadott Darabok: a Kö-telesség; Embergyűlölés és megbánás; Tün-dér Kastély Magyar Országban; és Batori Mária.

Privigyéről Aug. 8d. Nagy Tiszt. P. Rakovszky Narianzi Gergely Pro-vincialis Assistense és Novitiusok Mestere, a Háznak Igazgatója, és a Gymnasiumnak, valamint a Normalis Iskoláknak is F. d. r. a István Rector halála után rendeltetett Di-rectora f. h. 4d. másodsor új Miséjét el-végezte. A ritka alkalmatosságra minden nem és időbeli emberek, olly számosan gyülekeztek öszve, hogy ámbár az Áhi-tatos Iskolák temploma elég tágas, még is ennyi embernek helyt alig adhata. Az Isteni szolgálat alatt mozsarakból örömlövé-sek tétettek, s az innaplásnak végződésével, az érdemes vendégek tisztességes ebéddel fogadtattak.

Elegyes Dolgok.

Egyiptomnak eddig-éle ismert Pyra-misai, nem egyedülvalók azon a tájon s nem is a legnagyobb alkotványok a föld kerékiségén, mint mind ekkoráig hitte a világ. Caillaud így ír Nubiának Assur ne-vű városából, hogy Barbantól négy napi járó földre, a nélkül, hogy magoktól a lakosoktól hallott volna valami effélért, ti-zenkét régi (de nekünk új) Pyramis csü-csait pillantá meg, mellyeknek oldalai mellett templomok állanak, a lépcső for-ma kiálló darabjaikon, egészen a tetejék-re lehet könnyen jutni. Egy pusztán ál-lanak ezek, nem messze Assurhoz, a régiek Meroe-jéhez. — Sowers nevezetű Anglus adószedő, Ceylon szigetében, But-ticalától 40 anglus mértföldnyire egy sűrű erdő közepén egy Pagodának pyramisfor-

ma omladékára tárt, mellynek basisa $1/4$ ánglus mértföld kerületű 's magassága 1000 láb, a' mikor az eddig ismert legnagyobb Egyiptomi Pyramisnak magassága Nouet és Grobert szerint 500 francia láb sincs. Ezen gigási ruinának oldalai és csücska is fátka van benöve, mellyek ismét 50—60 lábnyi magasságuk 's ezen mesterséges hegyet mindenfelől beárnyékozzák. A' lakosok semmit sem tudnak a' nagy alkotmány' eredetéről 's czéljáról, csak azt beszélik, hogy sok ezerekkel ezelőtt Oriások lakták 'Ceylon' szigetét, 's azok építették Boodhonak ezen templomot.

A' Consiliárius Gausz által Göttingában feltaláltatott Heliotropiumról így írnak ugyan onnan f. h. 17d.: „Midőn Consiliárius Gausz Úr 1820ban mérésben foglalatoskodna Lüneburghan, hogy a' Hanoverai három szegleteket a' Dániaiakkal egyesítesse, azt tapasztalta, hogy ha meszelátócsőjét a' hozzá 7 mértföldre eső Hamburgi Mihálytoronyának igazította, az annak tetején lévő apró kerek ablakok vissza vetették hozzá a' nap képét, 's az ötet mérésiben akadályoztatta. Ez juttatá Gausz Urat arra az ideára, hogy a' napfényt jelekre lehetne használni, hogyha azt tükör által fel fogná 's oda vetné az ember, a' hova jeleket akarna adni. Felszámította erre a' napfény erejét 's azt a' gyengülést, mellyet az a' levegőben szenved, 's azt következtette mind ezekből, hogy 2—3 hüvelyknyi nagyságú tükörrel tíz 's több mértföldnyi távolságra el lehet vetni a' nap' képét. Ebben áll ez a' Heliotropium, melly a' nagy háromszegletek' mérésében igen fontos találmány, 's az eddig volt segédeszközöket haszontalanokká

toszi. Nagy hasznáról tökéletesen meggyőződött feltalálója, midőn tavaly ősszel a' Brocken tetejében lenne a' végre, hogy északi Német Ország' egyenes mérésére a' három szegletpontokat meghatározná, 's segédjének a' Thüringi erdőbe a' sziget-hegyre 14 mértföld távolságra jeleket adott. A' tavaly Oct. 31d. tett jeladási-próbák is Miniszter Arnswald Úr jelenlétében szerencsésen ütöttek ki a' Göttingai új csilagvizsgáló toronyban. De nem csak illy mérésekben határozódik a' Heliotropium' haszna; nagyobb epochát kell annak általjában csinálni, 's az eddig használt Telegraphokat idővel egészen haszontalanokká tenni.“

A' Brünni Uság írja Aug. 23d., hogy Júl. 25d. délután Löschna nevű falu határán a' Preraueri kerületben Fleischer József nevezetű paraszt éppen gabona felrakásban foglalatoskodott, 's a' falu kovácsa, a' gabona guzdája, hányta-fel neki a' kéveket, midőn a' fejek felett lebegő egyes kis szürke fellegből hirtelen lecsap a' menykő, 's a' paraszt öccsét, ki a' befogott nyergeslovon ült, a' rudassal együtt egyszerre agyon sujtja. 27 kéve volt már a' szekéren 's a' paraszt bizonyosan feljebb volt azokon, mint az öccse a' lovon; 's e szerint ezen történet éppen nem bizonyítja Lapostolles' magasztalt állítását, hogy a' szalma conductora volna a' menykőnek.

A' nagy hőségnek jóltévő haszna van a' Helvécziai jéghegyek' fogyasztásában, mellyeknek szüntelen nevedések néhány esztendőök olta nagy félelmet okozott.

Livingston Úr Aug. 6d. Dublinból a' levegőben vette útját Anglia felé, 's a' mint mondják szerencsésen megérkezett.